

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

Prețul abonamentului:	APARE DUMINECA	Prețul inserțiunilor:
Pe un an 240 Lei	Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacțiunii „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserțiuni se trimit administrațiunii „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.	Pentru publicațiuni oficiale, concurse edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei;
Pe jumătate de an 120 Lei		până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei
Pe un pătrar de an 60 Lei		
Un număr 5 Lei		
Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei		

Bilanț

Fantezia omului brodează mereu pe fondul nelimitat al nădejzii.

Din izvoarele ei, ineputabile ca și viața, ea scoate adeseaori iluzii amăgitoare...

Inceputul unui an e de obicei prilej de vagi excursii în lumea jucăușe a irealului. Dar oare aceasta este un păcat sau un rău?

Evadarea în o lume transcendentă este pentru suflet o necesitate! Intocmai cum trupul simte nevoia soarelui, a luminii, sufletul se dorește în patria lui fericită...

Sufletul neamului românesc o fost adânc sguduit în cursul bietului an care a trecut. Ne surprinde atunci dorul de evadare într'o zodie nouă, mai bună, pe care o legăm de viața anului în care am intrat?

Nu. Hotărît nu regretăm un moment fâșia de timp care a dus cu sine în lumea trecutului mari dureri și mari frământări! Dar... nu ne este îngăduit să aruncăm exclusiv în cărca anului răul cășunat nouă, când acela s'a făcut cu contribuția noastră.

Răul nu este doar un element extern, cu totul înafara omului; răul este neîndeplinirea binelui sau îndeplinirea pe jumătate a lui; cauza efectivă a răului zace deci în om.

— Să-l înmormântăm pe 1940 în cele mai adânci cute ale sufletului — spunea deunăzi cineva — ca niciodată imaginea lui să nu mai revină!

Și totuși. Anul 1940 constituie etapă mare în istoria poporului nostru, nu pentru ceea ce a

pierdut, ci pentru ce a câștigat el din acest an. Anul „rău” 1940, a adus doar regăsirea, împăcarea poporului român cu el însuși!

Cum o boală grea trupească sau sufletească te face mai bun, mai îngăduitor, mai prieten cu tine — cu eul tău pur, — așa calaclismul anului 1940 a adus între zidurile casei noastre românești regăsirea, bunătatea, omenia noastră legendară!

Ce vrem noi dela o biată fărâmă de timp mai mult decât că ni-a desmeticit din pragul unui povârniș, că în locul suspiciunilor a semănat încrederea, în locul urei iubirea de frate?!

Ni-a sfărtecat hotare, ni-a distrus biserici, ni-a cerut jertfe de sânge? — Dar oare contează o jertfă și mărimea ei când este în joc însăși viața unui Neam? — Că doar pe noi ne-au ținut vremurile și pe atunci când hotare maștere ne despărteau de sânul patriei mame; viața unui neam nu este chestie de hotar trasat la o masă de diplomați! Și iarăși, cunoscut ne este că popoare mari, neamuri alese, temute, au dispărut fără urmă din cauza blestematei „împerecheri” dintre sine...

— S'a făcut casa noastră mai mică? Este adevărat, dar cine îndrăznește să creadă că moralul nostru n'a rămas același, cel de ieri?! Cine poate crede că inima încetează să bată la margine de hotar??

Anul 1940 ni-a adus multe rele, dar ni-a adus și cel mai de seamă bine: Dumnezeu s'a milostivit și și-a întors însfârșit fața spre noi.

Să-L ascultăm și-I vom da cea mai plăcută recunoștință, adevărata rugăciune de mulțumire — iar El pururi cu noi va fi!

An nou

Anul 1941, își înalță fruntea din străfunduri de veșnicie, prionând la pragu-i gânduri, năzuințe, vveri și idealuri.

Rotunjit în cadre diverse cu prezentul, anul care bate la poarta necuprinsului, smâlțează într'un colorit de sficiune parcă, orice întrebare la ceea ce va aduce el.

Este anul războiului în plină desfășurare. Cortina anului acestuia își despică faldurile pe fonduri caricaturizate de-un ansamblu diform.

Emularea virulentă de deschilibrare a forțelor prin măsa crismul caracteristic secolului: exterminarea omului, vaete, scâncet de nevinovăție, se'nalță din atâtea case, căzute sub zăbranicul durerilor cu cel mai tragic refren.

Sbuciumul se'noadă pe caerul așteptărilor mântuitoare, cași lacrimile în broboane de cristal.

Inimi împietrite au amorțit sub trepidații de fiori.

Rugi fierbinți se ridică în suluri de lumină, spre țăriile înălțimilor crenelate de durere.

Mamele-și plâng copii, soțiile jelesc, moșnegii frânți de istov, scrutează perdeaua necunoscutului, încercându-i deslușirea tainelor risipită'n largimi de vani.

Desorientare, lipsă de echilibru; o repezinoasă succesiune de tablouri în linii scânteietoare, urzește linia cadrului de ansamblu unei lumi, cu aspectul deportretizat.

Salt furibund de artificii, menajat, de o etică grosolană, disonantă cu ea însăși.

Răufate de fiară varsă omul, asupra semenului. Mugesc tunurile. Răpăitul gloanțelor seamănă moarte. Ca snopii schingiuiți și uciși cade floarea tineretului neamurilor, angrenată în flăcări.

Rugul războiului crește mereu. Flăcări de apocalips mistue vieți.

Trosnesc din închieturi împărății puternice. În vâltoarea de frământări ațâțate de ură, se macină cantități de nemăsurată energie.

Jelania s'a sălășluit în locul bucuriei. Infrigurarea în locul liniștei. Pretutindena fețe posomorâte, cutate de îngrijorări. Frunți dungiute adânc, dăltuesc sensul bizar al vieții consumată în tipare altele decât cele firești.

Anul supremelor încercări.

Pentru noi, anul de jertfelnicie sistematizată pe un plan de redresare. An de ordine, de disciplină, de utilizare a tuturor forțelor construcționiste în slujba supremului ideal: *Patria*.

Cu gândul la Căpitanul nostru, la ceice au murit, ne îndatorăm să-l trecem cu izbândă în victoria finală.

Pr. A. Gh. Mihailoviciu.

Peripețiile unor finanțe*)

X.

În anul 1906 s'a făcut schimbul fostei Vile diecezane, situate în apropiere bisericii noastre ortodoxe din băile Herculane, cu intravilanul și casa Nr. 484 de lângă reședința episcopoească din Caransebeș, proprietatea Comunității de avere a fostului regiment conșanar român-bănățean Nr. 13.

Îndată după luarea în primire a edificiului se arată necesitatea adaptării lui radicale pentru trebuințele cancelariilor diecezane, luându-se totdeauna în combinație și ridicarea unui etaj deasupra parterului.

Ocupându-se sinodul eparhial de chestiune, a dat Consistoriului încă în anul 1907 autorizație pentru a face preparative. Împrejurările netavorabile ce s'au perindat și în deosebi lipsa de mijloace materiale suficiente a tot amânat executarea lucrărilor proiectate până ce adunarea eparhială din anul 1930 a pus chestitiunea din nou pe tapet, dând în anul următor o a doua autorizație mai precisă în înțelesul acela, că, după compunerea planului definitiv să se și execute lucrările până la prețul de 1,200.000 lei.

Îndeplinindu-se formele, pe baza ofertelor intrate s'au dat lucrările în întreprindere cu suma de 899.403 Lei.

Lucrările s'au început în 5 August 1931, punându-se edificiul sub acoperemânt înainte de a intra în iarnă.

În anul următor s'a terminat etajul, apoi adaptarea făcută, precum și capela episcopoească plasată în corpul edificiului la loc potrivit astfel, că în luna August 1932 a fost posibil să se concentreze toate cancelariile dela centru în edificiul cel nou zidit, care s'a adus în legătură imediată cu reședința episcopoească.

Lucrările proiectate la început împreună cu cele preliminate ulterior au costat în total 1,198.395 lei, dovedindu-se suma aceasta de o investiție folositoare, prin care s'a salvat acest capital de pericolul conversiunii datorii-lor agricole și urbane.

Prin ridicarea zidirii a câștigat nu numai eparhia, ci și orașul Caransebeș, acest din urmă din punct de vedere estetic.

O altă achiziție bună pentru eparhie a fost următoarea :

Publicându-se licitație asupra casei Nr. 187 și a intravilanului de 104 stp. din Caransebeș, situat în strada Ovidiu, Consiliul eparhial având

*) Vezi Nrii 10, 14, 16, 21, 24, 32, 33, 39 și 45 din 1940.

în vedere, că această casă se află lângă intravilanul morii episcopoeștii, ba ce-i mai mult, o parte a morii e zidită în dosul casei Nr. 187 în așa fel, că intră în intravilanul acelei case și considerând, că de mulți ani se intenționează cumpărarea acestui intravilan pentru rotunjirea terenului într'un singur complex, a cumpărat această casă și intravilan la licitația publică, ținută în 8 Octomvrie 1931 cu prețul de 130.000 Lei, la care sumă s'au adaus accesoriile de 40.435 lei, deci în total a ajuns imobilul cumpărat la 170.435 Lei.

Fiind casa la început închiriată lunar cu 3000 lei s'a dovedit a fi o investiție rentabilă.

Tot în anul 1931 s'a zidit pe unul din cele două intravilane ale „fondului generalului Trapșa“ de lângă „Canalul morilor“ din Caransebeș o casă cu două camere și dependente.

Lucrările au costat în total 154.330 lei închiriindu-se acest edificiu începând cu 1 Noiembrie 1931 cu chirie lunară de 1000 lei, ceea ce înseamnă că și investiția aceasta Consiliul eparhial și-a aflat socoteala.

Incetând să funcționeze societatea comercială pe acții „Severineana“, a devenit disponibil atât localul de prăvălie, cât și toate încăperile aparținătoare casei Nr. 169 din loc, pe al cărei intravilan era cândva zidită vechea reședință episcopoească.

Cu toată stăruința depusă n'a fost posibil a se afla un chiriaș solvabil, care în timpul aceia de criză să fi avut trebuință de un local de prăvălie atât de mare, cum era cel din chestiune, care putea cuprinde marfă în valoare de cel puțin zece milioane lei.

Deci n'a fost posibilă o altă soluție, decât a împărți acest local de prăvălie prin ziduri despărțitoare în patru localuri mai mici, cari cu ușurință s'au închiriat apoi unor comercianți și meseriași mai modești.

Lucrările de transformare au costat în total 66.000 lei, obținându-se în schimb pentru toate localurile și locuințele acelei case o chirie lunară de 5900 lei.

În timpul cât a fost episcopul Dr. Iosif Bădescu suferind și-a exprimat dorința, ca și eparhia Caransebeșului să fie pusă în situație de a avea o zidire cu „Bazare“, precum o are biserica din Lugoj.

Deci, făcându-se un calcul amănunțit, s'a aflat, că o casă, ce s'ar zidi tot pe intravilanul vechei reședințe episcopoeștii și ar cuprinde șapte bazare — două mai mari și cinci mai mici — ar fi rentabilă, pentru că intravilanul acesta este situat la loc nu se poate mai potrivit, în mijlocul orașului.

Consiliul eparhial, îngrijorat de decretarea din partea statului a conversiunii datorțiilor, a decis, ca pe acel intravilan să se clădească un edificiu, în care să se poată plasa șapte bazare, voind prin aceasta să atragă meseriași români dela periferie la centrul orașului.

Lucrările s'au început la sfârșitul lunii August 1932, terminându-se în luna Iunie a anului următor.

Chiriarhului, Iosif, fiind pe patul de suferință nu i-a mai fost dat, să vadă terminate „Bazarele“ zidite la expresă sa dorință.

Prin ridicarea acestui obiect în mijlocul orașului s'a investit suma de 400.000 lei într'o zidire producătoare de venit, în folosul fondului de pensiuine.

Zidirea aceasta mai are și ceva însemnătate din punct de vedere social.

Iată de ce. În urma crizei mondiale nimeni nu zidea încât zidarii și personalul lor ajutător, în lipsă de câștig erau sortiți să piară de foame. Clădindu-se acest edificiu, zidarii și ceilalți muncitori, cari au lucrat aci, au fost puși în situație de a-și câștiga pâinea cea de toate zilele cel puțin pe un an întreg, despre ceace până în zi de azi își aduc ei aminte cu recunoștință.

De încheiere amintesc în trecut zidirea bisericii noastre din Visag, pe care am tratat-o mai pe larg în capitolul V al acestor expuneri referitoare la finanțele eparhiei noastre în cei 35 de ani din urmă.

Aurel Moacă.

Comunism, Naționalism și Biserică

(Continuare din Nrul 52)

De: Petru P. Boieriu.

Un naționalism de zi de lucru, nu numai de sărbătoare: de faptă și de acțiune nu numai de vorbe; un naționalism ridicat pe convingerea că „Patriotismul nu se bazează pe cuvântări frumoase aduse din cuvânt, ci pe lucrări sistematice și de lungă durată cu un vădit substrat moral“.

Dar ne punem întrebarea: cine poate și cine este chemat a face educație națională? S'ar putea admite — cred — oarecum părerea că această chemare trebuie să fie direct proporțională cu răspunderea și rolul fiecăruia în Stat. Adică sunt chemați mai întâiu acei cari dețin o situație înaltă în societatea națiunii și, cari pot să săvârșească lucruri cu „rezonanță națională“, cu efecte imediate, asupra națiunii.

Pacostea, că străinii, cei veniți ca omizile, în țara noastră se mențin încă într'o situație

de opulenție trântorească, se datorește în bună parte și trecutului nostru de impilare.

Degeaba suntem mulți, degeaba avem drepturi absolute — spune d. Istrate — nu vom fi cu adevărat stăpâni, dacă nu vom ocupa pe toate terenurile de activitate locul de frunte ce ni-se cuvine în această țară a noastră. Căpitanul Mișcării Legionare și a sufletului românesc, a dat semnalul de luptă în acest sens și suntem convingși de rezultatul final.

În pofida tuturor dușmanilor interni și externi, disprețuind pe toți rătăciții cu apucături fanariote, naționalismul românesc și mersul lui spre victorie, cucerește teren.

România, sentinela latinității neclintită de nici o furtună, stâncă de granit în spumegușul valurilor neputincioase nu va urma nici odată drumul țărilor în care mâna distrugătorilor de credințe și tradiții au lucrat.

Omenirea întregă are dreptul la viață prin naționalism. Marii noștri apărători naționali, ca N. Filipescu, B. Delavrancea, Tache Ionescu, G. Pop de Băsești, Părintele Lucaci, Căpitanul și alți fii, nume cari au continuat pe cei zdrobiți pe roată și mișelește uciși, ne-au lăsat ca sfântă moștenire și și-au vărsat cu bucurie sângele pentru o *Românie a Românilor și numai a Românilor*.

III. Biserica.

Depozitara Naționalismului și a speranțelor noastre românești precum și paratrăsnetul de descărcare a tuturor ideilor fără rost — ca și cei dela cari au emanat — a fost și va rămâne cât va dura lumea, Biserica.

Tot ce sa lucrat în bine atât pentru individ cât și pentru colectivitate, din cele mai vechi timpuri ale istoriei românești tot cu binecuvântarea altarelor sa făcut.

Rolul preoților români în dezvoltarea noastră ca nație este descris cu multă măiestrie plină de adevăr de profesorul de Academie teologică Gh. Cotoșman.

Contemplarea naturii, a stelelor, a astrilor — spune Dl. prof. N. Tăușan — precum și legile minunate ale firii, anotimpurile cu vraja și variația lor specifică, ploaia și apele nesfârșite, umblarea vremilor, toate fac dovada că suntem într'o lume organizată cu înțelepciune și că puterea și mintea omenească în fața acestui formidabil colos de organizație nu poate decât să admire și să caute cu sufletul pe Acela a Cărui operă este.

În Biserică ne putem găsi alinarea suferințelor noastre și tot acolo ne putem arăta recu-

noștința noastră față de Dumnezeu, când învingem greu din cale.

Răutatea veacului nostru a învățat multora și inimile și le-a urcat și mintea pe piscurile de gheață a sitei raționale.

Strămoșii noștri înaintea oricărui lucru își făceau rugăciunile și și spovedeau sufletele bisericilor.

Istoria ctitoriilor noastre voevodale, poate să fie socotită ca o purtare de grijă Dumnezeiască față de popor și o ascultare a rugăciunilor celor ce aveau efemera conducere pământească.

Acum pe lângă faptul că bisericile în multe părți, sunt în timpul sfintelor slujbe mai mult goale decât populate, se mai găsesc și din aceia care aruncă, cu noroiu în cei ce slujesc altarelor.

Să se trezească toți, chiar și cei năimiți pentru astfel de lucruri, trecutul și viitorul sufletelor noastre și a poporului nostru ne-o cere.

Pentru că arivismul, lăcomia, parvenitismul, lenea, fraudă spertomania sau cu alte cuvinte epicureismul fără scrupule, nu se poate scoate din climatul social, decât reșezând pe Hristos — Biserica — în centrul vieții noastre. Și dacă se va face acest lucru, atunci poporul nostru va înflori își va relua legătura cu trecutul său și idealul martirului Ion Moța de a face o „țară stântă ca soarele pe cer“ se va izbândi.

Atunci ortodoxia va birui toate ereziile și pe toți falșii propoveditori, iar profetia mesianică rostită de Mântuitorul „Că Biserica Mea nici porțile iadului nu o vor birui pe dânsa“ se va vădi tuturor învățoșajilor la inimi și groși la minte.

(Sfârșit)

Răvaș unui prieten

*Mi-e inima o harfă
Ce cântă în pustiu
Și viața mea o jertfă
Limanul meu nu-l știu...*

*Mă lovește'n cale-mi răul
Ca în vaduri stăvilarul
Și în chinul meu, tot greul,
Este frate cu calvarul.*

*Iar din visurile-mi multe
Am rămas un biet pribeag
Rătăcind pe căi pierdute
Și-s pierdut, ca doru-mi drag...*

Valeriu T. Berianu.

Popor Român,

roagă-te și mulțumește lui Dumnezeu, neîncetat

În momentul când îmi răsar în minte cele de mai sus, încerc a le pătrunde sensul, respectiv a le despica semnificația conform realității românești. Când ne oprim și considerăm felul și rezultatul sau cadrul în care s'a desfășurat viața poporului român în trecut, vedem că darul lui Dumnezeu a constituit, în ultima analiză, forța și direcția în care s'a dezvoltat în ierarhia socială și națională, poporul nostru. Toată atmosfera, tot climatul, toate împrejurările favorabile evoluției dezvoltării lui, toate formele sau eroii naționali predestinați neamului nostru oropsit, la timpul potrivit, de sus au venit și n'au fost decât felul și modul prin care s'a atins și realizat țelul comun și suprem, de exemplu după război, unirea tuturor Românilor într'o singură țară.

Dar dacă Pronia Dumnezeiască se constată din privirea în față a desfășurării fazelor de evoluție a istoriei noastre, dacă destinul popoarelor este în mâna lui Dumnezeu, potrivit dictonului „omul propune și Dumnezeu dispune“, apoi nu mai puțin adevărat este, că această intervenție, respectiv determinare, a destinului nostru ca neam din partea lui Dumnezeu — după propria noastră voință și putere, — o observăm evident noi contemporanii și o putem verifica cu puterea de deducție a ființei noastre sufletești, în ridicarea ca din cenușă a mișcării legionare.

Căci doar vedem acum, că cei ce erau prigoniți pentru dreptate, cei ce au fost închiși și tratați în modul cel mai neomenos, nu pentru fapte nedemne ci pentru un ideal pur naționalist, erau ofliți de mizerie și brutalitate, dar cari aveau în schimb o credință în victorie, de nesdruncinat, din piepturile lor, a cărei prezență și tărie în laturea națională, se alimenta din izvorul neseecat al învățaturii Bisericii noastre, căci toată doctrina naționalistă legionară este plantată și crescută în cadrele acestei învățături creștine, s'au ridicat astăzi la locul din care munca lor productivă asigură buna stare sub toate raporturile a neamului nostru și gloria lui de mâine. Mai vedem iarăși, ca o minune, cum n'a părăsit Dumnezeu pe cei ce nădăjduiau în el, căci după 13 ani de suferințe cumplite și chinuri grele, mișcarea legionară a devenit o realitate.

Toată piedeca sistematică contra acestui tineret, care a fost împiedecat a-și mântui țara, până azi, a căzut. Paralel cu aceasta, guvernanzii din trecut au pregătit, deși poate inconștient dar metodic, prăbușirea țării sub toate raporturile. Astăzi această mișcare este ridicată la viață și

de puterea lor, noi toți ne vom împărtăși și bucura. Astăzi cei care în prigoană și viață erau sub scutul considerării că la Dumnezeu este stăpânirea, puterea și mărirea, cei care se electrizarau de adevărul că dreptatea este de origine divină și că până la urmă nu va fi acoperită și învinsă de minciună, cei care credeau și cântau „Cu noi este Dumnezeu, înțelegeți neamuri și vă plecați“, apoi că dacă cu noi este Dumnezeu, nu-i nimenea împotriva noastră, au ajuns la lumină și de lumina lor noi toți trebuie să ne bucurăm.

Iată deci că ei sunt în situația de a constata, după victorie, când văd că ruga lor a fost ascultată, cum că bun și iubitor de oameni, este Domnul și că pentru victoria lor iarăși trebuie să fie în situația de a adresa din inimă smerită, rugi de mulțumire lui Dumnezeu, în cadrele stihului „Fie numele Domnului binecuvântat de acum și până în veac“. Dar, rugi de mulțumire și de ajutor, considerând ce trebuie și cine reprezintă neamul nostru, să ridicăm azi la Domnul, toată suflarea românească. Căci dacă nu erau acești mari și drepti luptători și apărători în primejdii, care să formeze cu piepturile lor zid de stăvilare contra surpării țării, azi iubita noastră țară, n'ar mai exista și neamul nostru ar fi pornit spre dispariție. Dar, să nu mă extind, să fiu cât mai scurt posibil, căci intenția mea nu e acum și nu se poate în cadrele acestui titlu, să fac o privire asupra tristului trecut al guvernanzilor de tristă memorie, apoi a puterii, a capacității și a garanției mântuitoare pe plan intern și extern a mișcării legionare de azi, care adevărat opere constructive vor fi numite; a asigura bună stare și gloria de mâine a poporului nostru, relevându-i o distincție cât mai mare față de alte familii naționale.

Totuși în legătură de idei, nu pot să nu amintesc puțin, că deodată cu întronarea regimului legionar am făcut intrarea triumfală într'un veac nou. Aceasta s'a făcut prin mijlocirea celor aleși de Dumnezeu, din cei mai curați fii ai neamului.

Veacul acesta nou se clădește pe jertfe, adevărat sub semnul celei mai mari și mai sfinte jertfe pe care a dat-o neamul nostru, jertfa nemuritorului nostru Căpitan și a legionarilor. Trebuie să cunoaștem, că Dumnezeu a dăruit pe Căpitanul neamului nostru, pentru izbăvire de păcate și pentru mântuire. Să cunoască toată lumea, că pentru trecut și pentru toate veacurile ce vor veni, Căpitanul a dat, cu mișcarea lui legionară, cel mai strălucit răspuns, pe care un neam creștin, îl poate de chemării lui Dumnezeu, de a urma calea Lui. Dar asupra acestui om providențial nu ne putem extinde în cadrele acestui articol.

(Urmează)

Pr. Dimitrie Stoichescu,

Cosmogonia biblică și teoriile științifice

(Continuare)

De Pr. I. Firca.

Și mai ales acolo unde dogma credinței nu dezvoltă anumite poziții atât cât dorul nostru de cunoaștere ar cere-o și în deosebi în domeniul celor ce nu sunt esențiale pentru mântuire, putem pune adevărul verificat al științelor care prin însăși această calitate a lui nu va contrazice niciodată vre-o dogmă. „Pentru că cele nevăzute ale lui Dumnezeu, dela zidirea lumii, din fap-turi fiind cunoscute, se văd și veșnica Lui pu-tere și Dumnezeirea“, zice Sf. Apostol Pavel.¹⁾

e) Științele teologice sau sacre astăzi pre-supun, implică, sau cer ajutorul științelor pro-fane, cari dau noi temeuri credinței.²⁾ In demon-strarea rațională a adevărilor și motivelor credinței, filosofia și istoria sunt indispensabile oricui ar vrea să-și aprofundeze credința. Filolo-gia, istoria, geografia, studiul comparativ al tex-telor permit sau restabilirea mai integrală a tex-tului autentic al Sf. Scripturi, sau eliminarea textelor interpolate. Teologia în genere găsește apoi prețioase indicații în datele preistoriei, geo-logiei, paleontologiei în ce privește originea lumii, crearea omului, starea de justiție originală, na-nătura și universalitatea popoului, unitatea ge-nului uman etc. E din ce în ce mai grea abor-darea acestor chestiuni, fără prealabila conside-rare a punctelor sigure, probabile sau îndoelnice oferite de aceste științe.³⁾

În nici un caz teologia nu poate fi indif-ferentă față de rezultatele științelor naturale, atâta vreme cât ea vede în natură opera Creatorului.

Concluziile teiste ale savanților trebuiesc în-deosebi prețuite pentru forța lor demonstrativă în fața celor necredincioși, cari în nici un caz nu se lasă ușor convinși de argumentele proprii teologilor, bănuți de părtinitori ai tezei, ca unii ce sunt reprezentanții oficiali ai Religiei.⁴⁾

Și pe de altă parte, după observația lui *Rojdestvenschi*, „cu cât adevărurile religioase ies din sfera specială a religiei și devin obiectul fi-losofiei și speculațiilor teologice, precum și al prelucrării științifice, cu atât mai mult aceste adevăruri se aprofundează, se largesc și se lu-minează în conștiința omenirii.“⁵⁾

Teologia nu trebuie considerată ca o știință mai mult istorică, a cărei problemă ar fi în deo-

sebi prezentarea evoluției în timp a credinței în Dumnezeu, ci prețuită la justa ei valoare ca știință a spiritului în cel mai înalt înțeles al cu-vântului, având rostul să scruteze temelile tu-turor manifestărilor spirituale și să urmărească îndreptățirea credinței în Dumnezeu până în ulti-mele ei consecințe. In deosebi ateismul baricadat îndărătul unor formule ale științei exacte va tre-bui despuiat de falșa lui aureolă științifică și pri-vit drept în față tocmai din punctul de vedere al științelor exacte la care se referă, pentru a se arăta astfel și celor ce gândesc exclusiv în consensul științelor pozitive calca sigură care duce la viul Dumnezeu.⁶⁾

f) In virtutea unității sale, sufletul nostru tinde spre o cunoaștere unitară a lumii în care să pună de perfect acord datele credinței (funcție în deosebi a afectivității și voinței) cu cele ale științei (funcție în deosebi a intelectului) și în care să încadreze — ori să respingă dacă e cazul — oricare din noile adevăruri la a căror cunoaștere ajunge. Ceeace se poate realiza fără nici o dificultate, căci „religia și științele natu-rale, credința și știința nu sunt antitetice și in-compatibile, ci se întregesc reciproc într'o con-cepție unitară despre lume“. ⁷⁾ Armonia sufletu-lui și concepția lui despre lume nu pot fi decât defectuoase și unilaterale în cazul lipsei aportu-lui unuia din acești doi factori, cum reiese în deosebi din faptul că știința fără religie este o primejdie ⁸⁾ atât pentru sufletul celui ce o pro-fesează ca atare, cât și pentru societatea pe care o înveninează cu asemenea învățături.

Și de aceea, dintre toate atitudinile ce se pot lua de reprezentanții uneia sau alteia dintre aceste două direcțiuni spirituale, cea care cadrează mai puțin cu *onestitatea științifică* și cu *respectul* ce-l datorim *adevărului* este aceea a unei intransi-gențe absolute, a unei singularizări îngâmfate pe propria poziție, fără a ne lua osteneala să disecăm teza adversă sau socotită adversă, pentru a vedea cantitatea de adevăr ce cuprinde. Și e pornită din mândrie — nu din covingere știin-țifică — atitudinea celor ce nu vor să audă de o coordonare a datelor ultime din aceste două domenii, ci pretind a-și continua fiecare drumul propriu, fără a privi în dreapta și în stânga.

Și aci o parte de vină o au și unii teologi intransigenți. Căci oricât de ipoetice și de unila-terale ar fi anumite concluziuni ale științelor exacte, în numele adevărului care nu poate fi decât unul, ele trebuiesc cercetate cu seninătate

1) Rom. I 19.

2) A. Michel, loc. cit. col. 1596; Cf. A. C. Cosma, op. cit. p. 26.

3) A. Michel, idem.

4) Cf. W. Hadorn: „Gibt es einen Gott“. Bern 1906, p. 6. (Vortrag gehalten an einem akademischen Vortragsabend in Bern).

5) Apolog. creșt. v. I p. 164.

6) Cf. W. Hadorn, idem.

7) I. G. Cordes, op. cit. p. 47.

8) Cf. A. C. Cosma, op. cit. p. 26.

de cei iubitori de adevăr. Și singur sistemul de gândire bazat pe datele fundamentale ale revelației și care poate integra în el oricare din concluziile deplin verificate la cari s'a ajuns în atât de variatele domenii ale efortării omului de a pătrunde în tainele firii, pentru a da astfel o concepție unitară și armonică despre lume, va putea da convingerea despre realitatea obiectivă a cunoașterii noastre și despre sinceritatea și dorul inimii noastre după adevăr, bine și frumos.

De aceea, o apropiere a științelor pozitive de teologie nu trebuie considerată ca o profanare a acesteia, ci dimpotrivă, ca o spunere a măririi lui Dumnezeu, în două feluri dintr'odată.

Și nu trebuie considerată nici ca o înjosire a celor ce s'ar îndeletnici cu asemenea probleme, ci dimpotrivă. Căci cei mai mari și mai originali gânditori ai lumii s'au recrutat tocmai dintre oameni cari au isbit să stabilească un acord între știință și credință. *Platon, Fer Augustin, Sf. Grigore Teologul, Toma d'Aquino, Kant, Bergson* sunt pildă strălucită în acest sens⁹⁾.

Și — reîntorcându-ne la teza noastră — în special „cele dintâi capitole din Geneză ne reprezintă pe Dumnezeu într'o lumină cu totul rațională, întrucât totul este dominat de ideea creației. La crearea și așezarea omului în Eden, Dumnezeu se arată și creatorul ordinii morale și sociale“. La fel și în alte părți ale Sf. Scripturi se vede aceeași „luminoasă raționalitate cauzală¹⁰⁾“, găsindu-se formulate bunăoară sub diferite aspecte ale lor majoritatea argumentelor raționale pentru dovedirea existenței Divinității. Ceeace denotă că însăși Cartea sfântă nu neglijează aportul pe care rațiunea umană îl poate aduce în această problemă fundamentală atât pentru cunoașterea cât și mai ales pentru mântuirea noastră.

(Urmează)

9) Ibidem.

10) P. W. Schmidt: „Menschheitswege zum Gotterkennen“, p. 97, ap. Todoran, op. cit. p. 144.

Să nu împărătească dar păcatul în trupul vostru cel muritor, ca să-l ascultați pe el întru poftele lui.

Nici să vă faceți mădularile voastre arme de nedreptate păcatului: ci să vă puneți pre voi înaintea lui Dumnezeu, ca din morți vii, și mădularile voastre arme de dreptate înaintea lui Dumnezeu.

Că păcatul pre voi nu vă stăpânește: că nu sunteți sub lege ci sub har!

Romani 6, 12-14.

Prea Sfințitul Părinte Episcop fiind și suferind și neputând mulțumi personal tuturor Prea Cucernici preoți și credincioși cari l-au felicitat de sfințele Sărbători și Anul nou, roagă pe toți să primească pe această cale calde mulțumiri și arhieresti binecuvântări.

ȘTIRI

Comandantul Mișcării Legionare în Caransebeș. Dl profesor Horia Sima, comandant al Mișcării Legionare și Vicepreședinte al Consiliului de Miniștri Român, venind seara târziu dela Timișoara și Logoș s'a oprit puțin și în orașul nostru unde a funcționat ca profesor de liceu și și-a creat legături de prietenie.

Ziar nou. La 20 Decembrie 1940 a început să apară în Timișoara ca ziar al Regiunii I-a legionară „Poporul“, sub direcția d-lui Gheorghe Boldea. Dl Boldea este fiu al acestui aret, fost profesor în Caransebeș și-i dorim deplin succes în frumoasa misiune ce și-a luat.

Mulțumită publică. Subsemnatul preot aduc și pe această cale cele mai călduroase mulțumiri d-lui Dr Ilie Iana primmedic al spitalului județan din Oravița și Doamnei D-Sale, Marioara, pentru daniile făcute bisericii noastre din Oravița-română în calitate de nași, și apume: două icoane sculptate în argint, a Maicei Domnului și a Sfântului Proroc Ilie, în valoare de 11.000 Lei.

Bunul Dumnezeu să le răsplătească pentru marimoasele daruri. *Pr. Cornel Furca.*

Mulțumită publică. În numele parohiei ort. rom. din Ticvaniu-mare și pe această cale aduc mulțumiri fraților reșițeni și bunului lor păstor Prea On. Părinte Dr. Iosif Ieremia pentru frumoasa și creștineasca faptă, de a ne fi donat toate obiectele scoase din folosință din vechea lor biserică, precum și vânzarea cu preț redus a celor trei clopote de 1500 kgr. cu prețul de 30.000 Lei.

Bunul Dumnezeu să le dea din belșug cele de folos sufletului și trupului, ca să mai poată înzestra casa lui Dumnezeu și alina suferința celor săraci. *Pr. Ioan Simu.*

Danie. Din prilejul sfințelor sărbători ale Nașterii Domnului preotul nostru Constantin Dimian din Petrovasela a donat pe seama unei mănăstiri suma de Lei 250.

Dumnezeu să răsplătească jertfa robului Său!

Salariile preoțești pe Decembrie 1940 s'au ridicat dela Stat, împreună cu diferența pe două luni, lichidându-se în orele de oficiu.

Cărți, reviste:

Preot Ilie I. Imbrescu: Biserica și Mișcarea Legionară. Într'un volum de 250 pagini păr. Ilie Imbrescu, fiul preotului nostru din Mehădica, ne dă o amplă vedere asupra mișcării legionare în raport cu Biserica noastră ortodoxă. Cartea este interesantă și prin sinceritatea espunerii ca și prin alte calități de ordin științific. O recomandăm preoților noștri. Prețul Lei 80.

Dr Nicolae Brânzeu: Cremațiunea din punct de vedere istoric, religios, moral, social. Un studiu documentar asupra cremațiunii care este: idee păgână, anexă a lojei masonice. În România creștină cremațiunea apare ca o sfidare și, deci, trebuie desființată!

Concurs

Nr. 6480 B. 1940.

Fiind vacantă catedra de Dogmatică și Apologetică la Academia noastră teologică din Caransebeș, conform art. 32 din Regulamentul Academiei se publică concurs pentru ocuparea ei, în Foaia Diecezană și în Monitorul Oficial. Cererile de candidare se vor înainta Consiliului eparhial ort. rom. din Caransebeș, în termen de 15 zile dela prima publicare în Foaia Diecezană, fiind însoțite de următoarele documente:

1. Extras de naștere și de botez.
2. Diploma de licență și doctorat în teologie dela o Facultate de teologie din țară.
3. Lucrări tipărite.

4. Eventuale certificate doveditoare a studiilor de specialitate.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial ținută în 19 Decembrie 1940.

3—3

Episcopul: † **VASILE**

Nr. 6481 B. 1940.

Fiind vacantă catedra de Testamentul Vechi la Academia noastră teologică din Caransebeș, conform art. 32 din Regulamentul Academiei se publică concurs pentru ocuparea ei, în Foaia Diecezană și în Monitorul Oficial. Cererile de candidare se vor înainta în termen de 15 zile dela prima publicare în Foaia Diecezană, la Consiliul eparhial ort. rom. din Caransebeș, fiind însoțite de următoarele documente:

1. Extras de naștere și de botez.
2. Diploma de licență și Doctorat în teologie dela o Facultate de teologie din țară.
3. Lucrări tipărite.
4. Alte eventuale certificate doveditoare de studii de specialitate.

Caransebeș, din ședința Consiliului eparhial ținută în 19 Decembrie 1940.

3—3

Episcopul: † **VASILE**

Aducem la cunoștință On. public cetitor, că

Calendarul Românului

pe anul comun dela Hristos

1941

a apărut și se află de vânzare la Librăria noastră

DIECEZANA din Caransebeș

cu prețul de Lei 25.